

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 47/2020-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 30. januára 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Lašákovej a sudcu Petra Molnára predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou STEHURA & partners, v. o. s., Dolný Val 574/7, Žilina, v mene ktorej koná advokát a spoločník JUDr. Stanislav Stehura, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 21 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5 Co 79/2017 z 25. apríla 2017 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 53/2018 z 24. apríla 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav veci a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. augusta 2019 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie

svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 21 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 Co 79/2017 z 25. apríla 2017 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo 53/2018 z 24. apríla 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“, spolu len „napadnuté rozhodnutia“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka sa v konaní vedenom na Okresnom súde Martin (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 10 C 45/2016 ako žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti kúpnej zmluvy, predmetom ktorej bol prevod vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, bytu sťažovateľky. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 10 C 45/2016 z 13. októbra 2016 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“) žalobu sťažovateľky v celom rozsahu zamietol. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd napadnutým rozsudkom rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Sťažovateľka podala proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým uznesením odmietol ako procesne neprípustné.

3. V ústavnej sťažnosti sťažovateľka namieta nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu, čo ho robí nepreskúmateľným. Sťažovateľka uvádza, že súd prvej inštancie ako ani krajský súd sa nezaoberali jej námietkou, že žalovaný pri uzatváraní kúpnej zmluvy, ktorej určenia neplatnosti sa sťažovateľka domáhala, nekonal v dobrej viere, ale s úmyslom ju poškodiť. Podľa presvedčenia sťažovateľky žalovaný vedel, že konala pod tlakom okolností, v tiesni a so strachom, že príde o svoj byt, ktorý slúžil na zabezpečenie úveru, ktorý jej dcéra prestala splácať. Pod vplyvom týchto okolností podpísala všetko, čo jej bolo zo strany žalovaného predložené. Zároveň z vykonaného dokazovania vyplynulo, že kúpna cena za byt je neprimerane nízka, predstavujúca dlžnú sumu nesplateného úveru, a preto konanie žalovaného predstavovalo konanie v rozpore s dobrými mravmi. V tejto rovine však okresný súd ani krajský súd konanie žalovaného neskúmali a ani vo svojich rozhodnutiach nedali odpoveď na to, prečo tak neurobili. Sťažovateľka ďalej uviedla, že podmienkou platnosti právneho úkonu je existencia vôle, ktorá v tomto prípade chýbala, keďže nikdy

nebolo jej úmyslom byť predat' žalovanému a pri podpise predloženej kúpnej zmluvy si myslela, že zachraňuje byt pred dražbou pri výkone záložného práva a verila ubezpečeniu, že byt zostane v jej vlastníctve.

4. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 21 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu, napadnuté rozhodnutia zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie a zaviazal krajský súd nahradiť sťažovateľke trovy konania na účet jej právneho zástupcu.

II.

Relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

9. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

III.

Ústavnoprávne východiská v judikatúre ústavného súdu a samotné posúdenie vecí ústavným súdom

10. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 21 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ktorý odmietol dovolanie sťažovateľky ako procesne neprípustné.

III.1 K namietanému porušeniu práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým rozsudkom krajského súdu

11. Z § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či nie je zjavne neopodstatnená. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, ak namietaným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno

považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (porov. napr. I. ÚS 105/06, II. ÚS 66/2011, III. ÚS 155/09, IV. ÚS 35/02).

12. Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním ústavnej sťažnosti považuje za potrebné poukázať aj na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Nie je preto zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležité zdôvodnený, ústavný súd nemá dôvod doň zasahovať (m. m. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06).

13. Vychádzajúc zo sťažostnej argumentácie sťažovateľky, po preskúmaní napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd konštatuje, že podstatné námietky sťažovateľky opomínajú judikatúru ústavného súdu a ústavnú sťažnosť možno podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na jej skutočný obsah (nesúhlas sťažovateľky so závermi krajského súdu) vyhodnotiť v podstate ako ďalšie „*pokračovanie vo svojej argumentácii*“, čím podaná ústavná sťažnosť nedosahuje potrebnú ústavnú intenzitu. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľka neuvádza žiadnu ústavne významnú argumentáciu a jej argumentačná pozícia spočíva výlučne v rovine podústavného práva a tvrdenému zásahu do označených práv sa sťažovateľka venuje len v rovine citácie týchto práv bez bližšej argumentácie k jednotlivým označeným právam podľa ústavy a dohovoru. Sťažovateľka

v podanej ústavnej sťažnosti uvádza totožné námietky, ako uviedla v konaní na súde prvej inštancie, odvolaní a dovolaní a svojou ústavnou sťažnosťou vlastne pokračuje v polemike so všeobecnými súdmi o tom, k akým skutkovým a právnym záverom mali všeobecné súdy dospieť. Sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy má však iný účel a význam (sleduje ochranu základných práv a slobôd, resp. ľudských práv a slobôd), a preto ústavný súd už na prvý pohľad nevzhliadol príčinnú súvislosť medzi porušením označených práv (bod 1 tohto uznesenia) a napadnutým rozsudkom krajského súdu.

14. Ústavný súd k dôvodom odmietnutia ústavnej sťažnosti sťažovateľky dodáva, že vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu nezistil ani arbitrárnosť a ani zjavnú neopodstatnenosť prijatých právnych záverov zo strany krajského súdu a rovnako nezistil namietaný nedostatok jeho odôvodnenia. Hoci závery prijaté krajským súdom boli strohejšie (pozri s. 5 a 6) ako obvykle, nevykazujú znaky svojvôle, a preto v tejto situácii ústavný súd nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu, prípadne ho inak vylepšiť (sťažovateľka v 1. rade kvalifikovane zastúpená advokátom v podanej ústavnej sťažnosti navyše neuviedla žiadnu ústavne významnú argumentáciu o porušení označených práv, ale v podstate iba vyjadrila nesúhlas so skutkovým a právnym posúdením veci všeobecnými súdmi). Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nie je a ani nemôže byť ďalšou opravnou inštanciou v systéme všeobecného súdnictva.

15. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že sa v celom rozsahu stotožnil so skutkovým a právnym posúdením veci zo strany súdu prvej inštancie a v súlade s § 387 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) sa obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov jeho rozhodnutia. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie doplnil, že okresný súd správne aplikoval § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keď na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že zo strany sťažovateľky neboli produkované žiadne dôkazy, ktoré by preukázali, že by pri uzatváraní kúpnej zmluvy bol na ňu vyvíjaný psychický alebo fyzický nátlak alebo že by predmetnú kúpnu zmluvu uzatvárala v tiesni. V tejto súvislosti považoval okresný súd argumentáciu sťažovateľky za účelovú, pričom poukázal na vykonané dokazovanie, z ktorého vyplynulo, že sťažovateľka netrpela žiadnym hendikepom, ktorý by ju robil nespôsobilou na podpis predmetnej zmluvy. Zo skutkových zistení okresný súd vyvodil

záver, že sťažovateľka musela o uzatvorení predmetnej kúpnej zmluvy rokovať, keďže táto obsahovala údaje, ktoré museli byť poskytnuté z jej strany, ako aj úpravu predkupného práva pre jej dcéru. Rovnako množstvo listín, ktoré sťažovateľka musela podpísať, a to nielen rovnopisy kúpnej zmluvy, návrhu na vklad, ale aj rovnopisy nájomnej zmluvy, ktorou jej bolo umožnené byť naďalej užívať, vyhodnotil okresný súd ako skutočnosti, ktoré svedčia o tom, že sťažovateľka si musela byť vedomá toho, čo podpisuje, a preto nemožno hovoriť o nedostatku vôle. Krajský súd zdôraznil správnosť záverov okresného súdu aj vo vzťahu k nevzhliadnutiu dôvodu neplatnosti kúpnej zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka, pretože vykonaným dokazovaním nebol preukázaný rozpor predmetnej kúpnej zmluvy s dobrými mravmi.

16. Ústavný súd tak po preskúmaní sťažnostnej argumentácie a napadnutého rozsudku krajského súdu dospel k záveru, že odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu spĺňa všetky požiadavky na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Postup, v zmysle ktorého ak sa krajský súd ako odvolací súd v celom rozsahu stotožní s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, je plne v súlade s § 387 ods. 2 CSP. Iné námietky ako tie, ktorými sa zaoberal a ktoré vyhodnotil už okresný súd vo svojom rozsudku, sťažovateľka v odvolaní neuviedla, preto je v tejto súvislosti jej námietka o tom, že krajský súd nedal odpovede na jej podstatné argumenty uvedené v odvolaní, neodôvodnená.

17. V zmysle ustálenej súdnej praxe ústavného súdu postup súdu v súlade s platným a účinným zákonom nemožno hodnotiť ako porušovanie základných ľudských práv (napr. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00).

18. Pretože v danom prípade krajský súd ako súd odvolací pri svojom rozhodovaní nevybočil z existujúceho rámca platných a účinných právnych predpisov a napadnutý rozsudok odôvodnil v súlade so zákonom, ústavný súd dospel k záveru, že sťažovateľkou uplatnená námietka kvalitatívne nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku je zjavne neopodstatnená, takže nesignalizuje žiadnu možnosť priamej príčinnej súvislosti s namietaným porušením sťažovateľkou označených práv podľa ústavy a dohovoru. Z tohto dôvodu ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky v tejto časti pri jej

predbežnom prerokovaní z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

III.2 K namietanému porušeniu práv zaručených ústavou a dohovorom napadnutým uznesením najvyššieho súdu

19. Čo sa týka napadnutého uznesenia najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka neuvádza vo svojej ústavnej sťažnosti žiadnu argumentáciu, ktorou by z ústavnoprávneho hľadiska namietala porušenie jej konkrétnych práv garantovaných ústavou a dohovorom právnymi závermi najvyššieho súdu, v zmysle ktorých odmietol sťažovateľkou podané dovolanie ako neprípustné. Inak povedané, sťažovateľka síce v petite ústavnej sťažnosti označila konkrétne články ústavy a dohovoru, ktoré mali byť napadnutým uznesením najvyššieho súdu porušené, avšak v obsahu ústavnej sťažnosti neuvádza argumentáciu alebo odôvodnenie jej názoru o porušení týchto článkov ústavy a dohovoru (požiadavka plynúca z čl. 127 ústavy a § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde). Uvedený nedostatok zabraňuje ústavnému súdu posúdiť opodstatnenosť ústavnej sťažnosti voči napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu a možnosť jej prijatia v tejto časti na ďalšie konanie.

20. Ústavný súd preto podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde odmietol ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia práv sťažovateľky zaručených ústavou a dohovorom napadnutým uznesením najvyššieho súdu pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. januára 2020

Luboš Szigeti
predseda senátu